Universitätsbibliothek Paderborn

De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio VIII. De collatione legis nouæ cum veteri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Visual Library

quam de Hieroſolymitana euerſione illic
loquebatur. Vnde ſtatim ſubdit. Cum ergo
videritis abominationem deſolationis,&c.
tunc qui Iudæa ſunt, fugiant ad montes.
Chryſo-ſto. Quocirca idem Chriſoſtomus ante illam
ſubuerſionem opinatur Euangelium fuiſ-
ſe prædicatum in vniuerſo orbe, ſecun-
dum Propheticum verbum quod ad Ro-
man. 10. citauit Apoſtolus, In omnem ter-
ram exiuit ſonus eorum. Nam ſi non intel
ligeretur tunc iam completum nullam eſ-
Paulus. ſet argumentum Pauli, quo volebat Iu-
dæos excuſatione denudare, quam ſibi prę
texerint, quod nō receperint fidem, quam
Auguſt. non audiſſent. Tametſi Auguſti. in eadem
epiſtola contendant nondum tunc tempo
ris Pauli impletū fuiſſę vaticiniū illud quā
uis per verbum præteriti fuerit prolatum.
Quoniam & Propheta ſimiliter illud pro-
tulit: & tamen ætate ſua nondum erat im-
pletum. Cui ſimile & illud eſt alterius Pſal
mi. Foderunt manus meas & pedes meos.
Et certe citra ſtupendum miraculum non
potuiſſet, in totum terrarum globum tuba
Euangelica tam breui intonuiſſe, vt latius
loco citato ſuper Paulum ſcriptum cura-
Hieron. uimus. Hierony. autem ſuper eundem lo-
cum Matthæi litem per hanc diſtinctio-
nem conatu dirimere Euangelium dupli-
citer intelligi poteſt diuulgari. Vno modo
ita vt fama Chriſtiani nominis euolet. Et
hoc modo fieri potuit, vt Apoſtolorum ſe-
culo eadem fama à gente in gentem per
ora delata in vniuerſum permanauerit or
bem, non tamen cum illa energia vt Chri-
ſti fides vniuerſis perſuaderetur. Alio ergo
modo contingit vt cum effectu ſic prædice
tur fides, vt in culpa omnes conſtituat, qui
eam non recipiunt. Et hoc modo tenen-
dum eſt cum Auguſtino, quod nondum
fuerit Euangelium vniuerſo orbi euulga-
tum. Vnde infert S. Thom. quod ſi priori
modo prædicatio Euangelij intelligatur,
ſubintelligendum eſt cum Chryſoſtomo
tunc ſubſequutum eſſe finem, hoc eſt, Hie-
roſolymorum excidium. Poſt quam vero
poſteriori modo vniuerſum orbem com-
pleuerit, tunc demum ſubſequetur mundi
conſummatio. Nam negari non poteſt,
quin eodem loco Chriſtus de vtroq. fine &
termino permiſtim loqueretur.

QVÆSTIO VIII.

DE COLLATIONE LEGIS nouę cum veteri.

S. Tho. 1. 2. quæſt. 107.

ARTICVLVS I.

Vtrum lex noua ſit veteris complementum.

POſtquam lex diuina in veterem & no-
uam eſt diſtincta, ſcire expedit, quibus
modis hæc ab illa diſtinguatur. Et argui Primū argum.
tur primo a parte negatiua, quod nullo di
ſtinguantur modo. Vtraq. lex data eſt colē
tibus Dei fidem, vtpote finem qua, vt ad
He. 11. ait Pau. impoſſibile eſt placere Deo
eadem autem cum noſtra antiquorumq.
fides, vt ſupra expoſitum eſt, ergo eadem
eſt, ergo eadem eſt lex. Secundo arguitur, Argu. 2.
quod noua non ſit veteris complemētum
Complere enim huic opponitur quod eſt
euacuare, & inueterare, lex autem noua e-
uacuauit antiquam, ſecundum illud ad E-
pheſeos 2. Legem mandatorum decretis
euacuans, eamq. inueterauit, hoc eſt, anti-
quauit, ſecundum illud ad Heb. 8. Nouum
teſtamentum veterauit prius. Quod præte
rea & Chriſtus facto ipſo monſtrauit nam
multa etiam fecit, vt eſt illud Matth. 5. Au-
diſtis quia dictum eſt antiquis &c. Ego au Argu. 3.
tem dico vobis, vnum autem contrarium
non complet, alterum, ergo noua veterem
non compleuit. Tertio, Si noua eſſet veteris
complementa, ſequeretur, quod in illa fuiſ
ſet contēta tanquam veritas in figura, mul
ta autem credenda nobis tradita ſunt & a-
genda in noua lege, vt ſunt ſacramenta &
conſilia, quæ in veteri non extabant, ergo
noſtra non continebatur ſub illa, atq adeo
neque illam compleuit Contrarium aſſer-
uit Chriſtus Matthæi 5. Non veni ſoluere
legem, ſed adimplere Vnde & ſubdit, Iota
vnum aut vnus apex non præteribit, donec
omnia fiant.

Et hæc quoque quæſtio in ſuperioribus Prima
tacta fuit & bona ex parte definita Sed vt concló.
recentes adhibeantur rationes tribus etiā Probō.
n um concluſionibus ſecundum argumen-

torum numerum diluetur. Prima Lex Euã gelica neque prorſus eſt alia ab antiqua neque omnino eadem, ſed ſic ab illa diſtãs, vt perfectum ab imperfecto. Probantur partes omnes. Cum vna quæ liber lex finẽ habeat peculiarem, illæ ſunt omnino diuerſæ quæ in diuerſos tendunt fines, ſicuti leges reipublicæ per Regem adminiſtratæ aliæ eſſent à legibus alterius, quæ per ariſtocratiam gubernaretur, atque a legibus illius quæ regeretur per democratiam. Illæ autem leges quæ ad eundem ordinantur finem, quarum tamen vna propius ad eundem accedit finem, quam altera, non latius differunt quam ſicut perfectum ab imperfecto ſub eodem fine, vt leges quæ adultis perfectisq. viris ponuntur atq. illæ quibus inſtituunt pueri. Exemplum eſt in motib. naturalibus. Motus enim ſurſum alius eſt à motu progreſſiuo, ſed tamen intẽſior calefactio non eſt omnino diuerſus motus à remiſſiori. Ad propoſitum ergo, cum lex noua & antiqua ad eundem redant finem, nam idem eſt Deus vtriuſque teſtamenti, qui illos vt pueros ſub pædagogo ad vitam æternam educabat, nos vero tanquam viros prouectos ad eandem beatitudinem inſtituit, ſecundum illud Rom. 3. Vnus Deus eſt, qui iuſtificat circuncisionem ex fide, & præputium per fidem, non ſunt omnino diuerſæ, ſed differunt ſicuti lex timori, quaſi ferula coercens pueros, vt ad Galat. 3. ſignificat Apoſtolos, & lex charitatis, quę eſt vinculum perfectionis, qua nos Chriſtus peculiariter inſtituit, vt expoſitum eſt. Hanc concluſionem q. 1. artic. 2. huius libri fuſius luculentiusq. expoſita relinquimus, nempe quemadmodum lex noſtra cũ ſit antiqua perfectior, quod modo per eius ſacramenta gratia conferatur, per quam ſolam ſupremum finem legis adipiſci poſſumus. Nam illi nõ per legem, ſed per fidẽ & gratiã eiuſdem noſtri auctoris ſeruabantur. Et ideo non opus hic nobis eſt amplius immorari. At vero quia diximus illam fuiſſe legem timoris, nſam vero caritatis & amoris, qua breui dñia ait Auguſtinus cõtra Adaman. Manichæ. legẽ nouam a veteri diuerſificari, non eſt id memoria prætercũdum, quod in præcedẽtibus adnotauimus, non de fuiſſe in illa lege quoſdam, qui ducerẽtur amore. Nam illis etiam preceptum erat Leuiti. 16. Diliges proximum tuum. Et Deu. 6. Diliges Dominum Deum tuum. Et in noſtra

Qualiter diſcrimen poſitum ſit accipiendum.

aliqui contra trahuntur timore, nam & nobis comminatus eſt Chriſtus ignem æternum. Diſcrimen ergo non eſt ſumendum ex cõditione ſingularum perſonarum, ſed ex conditione ſtatuum ambarum legum in genere. Etenim quoniam ille erat puerorum ſtatus, qui metu potius arcentur a malo quam ratione ducantur ad bonum: noſter vero ſtatus ſit liberorum, quos Chriſtus a lege & morte, vt habetur ad Ro. 8. liberauit, & liberi amore potius filiali quam ſeruili metu ducantur, noſtra dicitur lex amoris, illa vero timoris. Ac pari modo de alia cenſendum eſt dñia, quam idẽ Auguſtinus contra Fauſtum li. 4. inter eaſdem leges cõſtituit, nempe quod illud teſtamẽtum ideo dicatur vetus quod præmia tantum temporalia caducaque promittebat quæ feneſcũt, noſtrum vero nouum: eo quod ſempiterna pollicetur, quæ ſemper vireſcunt: non inquam ſentiendum eſt diſcrimen inter perſonas: nam & illic aliqui alliciebantur æterno præmio: & hic vice verſa nonnulli pelliciuntur temporali. Etenim & Marci 10. promittitur relinquentibus domos & fratres, quod centies in hoc tempore accipiẽt, præter vitam æternam: ſed hæc differẽtia inter ſtatus eſt dignoſcenda. Nam pueri præſentibus munuſculis ineſcantur, quæ ideo illic erant frequentiſſimæ: nobis autem rariſſima, vtpote qui tanquam viri ad abſentia potius, ſed tamen ſempiterna inhiamus. Horum etiam inſtar intelligendum eſt diſcrimen aliud quod Apoſtolus ad Rom. 4. internoſcit, vbi legem antiquã, appellat factorum nouam vero, legem fidei. Haud enim denegandum, eſt quin & illic locum etiam haberet fides Chriſti, per quam tam illi quam nos iuſtificamur. Neque viceuerſa negãdum quin & lex noſtra contineat facta, tam moralia, ſecundum illud Matt. 5. Benefacite his qui oderunt nos, quam ceremonialia vt ſunt ſacramenta, ſecũdum illud Lucę 20. Hoc facite in meam commemorationem. Sed tamen quia lex illa plurimum præſertimq. in factis illis, puta in ceremonijs poſita erat, quæ non, vt noſtra ſacramenta iuſtificabant, neque vero moralium opera, ſed ſola fides Chriſti ſalutem operabatur, noſtra vero lex præcipue, vt expoſitum eſt, conſiſtit in interna fide & gratia, quam abunde Spiritus ſanctus in nos effudit, lex illa dicebatur lex factorum, noſtra vero per antonomaſiam

lex

Paulus.

Augu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Secũda concluſio.

Vide auctore in c. 3. Epiſtola ad Roma.

lex fidei & gratię. Secunda concluſio: Lex noſtra fuit antiquæ complementum Omne enim perfectum id quod imperfectum eſt, complet, eius ſupplendo defectus. Hunc autem ſupplendi modum in calce expoſitionis cap. 3. ad Ro. ſuper illo verbo, Legẽ ergo deſtruimus per fidem? Abſit, ſed legẽ ſtatuimus, fuſe dilucidauimus. Eſt enim in lege duo conſiderare, ſcilicet & finem, & precepta, finis autem legis illius duplex erat. Vnus communis illi & noſtræ, qui eſt per iuſtitiam perducere in vitam ęternam, alter vero illi peculiaris, puta futuras veritates prefigurare. Præcepta vero erant in triplici genere, morrali ſcilicet ceremoniali, ac iudiciali. Et quantum ad hæc omnia, abſolutiſſime lex noſtra compleuit veterẽ.

Quot modis lex fuit complemẽtum veteris.

Primum omnium quantum ad finem illũ ſupremum, qui eſt, iuſtificare, illam compleuit, id quod non ualebat perficiendo. Nam cum opera illa de ſe non iuſtificarent niſi in fide Chriſti, quare quotquot iuſti vita defungebantur, in limbo, ceu in depoſito tenebantur reconditi, aduentum eius preſtolantes, qui aditum illis ad regnum panderet, & lator noſtræ legis beneficium illud quod illi expectabant, exhibuit, merito lex noſtra hac ratione illam compleuit.

Paulus.

Vnde Paul ad Ro. 8. Quod impoſſibile erat legi, Deus filium ſuum mittens in ſimilitudinem carnis peccati danauit peccatũ in carne, vt iuſtificatio legis. (i. quam expetebat lex) impleretur in nobis. Deinde & alterum eiuſdem legis finẽ ſcilicet ſignificare, quod proprium erat ceremonialiũ, impleuit, exhibendo veritatum lumina, quarum lex illa vmbram gerebat.

Paulus.

Vnde ad Colloſſen. 2. ait Pau. ceremonias illas fuiſſe futurorum vmbram, corpus autem Chriſti hoc eſt eorum veritatem pertinere ad Chriſtum. Ob idque lex illa dicebatur lex vmbrę & figuræ, noſtra autem lex veritatis. Secundo & precepta ipſa perfecit compleuitque Chriſtus lege noua, & facto & verbo, facto ſcilicet ſeruando legem nam & circumciſus eſt & oblatus templo, & alio perſoluit legalia, iuxta illud ad Gala. 4. Factum ſub lege Verbo autem tripliciter eadem impleuit, hoc eſt perfecit præcepta. Primo, ſcilicet legitimum intellectum depromendo, vt homicidij & adulterij, quorum ſenſus Phariſæi deprauauerant, docẽtes tantum prohiberi illic manum non animum Chriſtus nanque docuit animi euã affectiones illic compeſci. Secundo, & cautelas adhibuit tutius illa ſeruandi, vt non iurare omnino, neque per cœlum, &c. niſi neceſſitate intercedente. Et tertio ſuperaddendo conſilia, vt patet Matth. 19. vbi iuueni aſſerenti ſeruaſſe præcepta, conſuluit vt ſi eſſe perfectus vellet, diuenditis quæ haberet, ſequeretur ſe. Cum ergo Chriſtus his modis legem impleuerit, meritò illam abſoluit, ac ſubinde oñdit per Euangelium eſſe excluſam non tamen deſtructã, vt ait Pau. quia permanet in teſtimonium noſtrę

Tertia conclu.

Tertiæ concluſio: Lex noua continebatur in veteri, non quidem actu, ſicuti locatum in loco, ſed virtute vt perfectum continetur in imprefecto, puta animal in embryone, & actus in potentia, videlicet ſpecies in genere, & arbor in ſemine. Concluſio ex dictis palam fit manifeſta. Quo quidem ſenſu intelligitur illud Ezech. 1. Rota erat in rota hoc eſt, Gregorio interprete, nouum teſtamentum in veteri.

Gregorius.

Chryſ.

Vnde Chryſoſtomus exponens illud Marci 4. Vltro terra fructificat, primum herbam, deinde ſpicam, deinde plenum frumentum in ſpica, ad tria id genera legum accommodat. Lex enim naturæ tantum herbeſcere valuit: Lex vero Moyſi, ſpicas protulit, quas Euangelica pleno frumento compleuit.

Ad primũ arg.

Ad primum igitur argumentum reſpondetur quod licet eadem fuerit fides antiqui & noui teſtamenti, inde tamen ſolum colligitur, quod fuerint vna lex ex parte finis, attamen quia fides eadem alterum tunc habuit ſtatum, quo ſcilicet ſperabantur futura, alterum vero in noſtra, quo illis potitur præſentibus, quadantenus ſunt diuerſæ leges.

Ad ſecũdũ arg.

Ad ſecundum vero negatur impletionem, quemadmodum expoſitum eſt euacuationi & antiquationi eſſe contrariam, immo ceremonialia per hoc quod veritate impleta ſunt, fuerunt euacuata, hoc eſt mendacia deinde facta, mortalia vero non fuerũt euacuata, ſed neque iudicialia ſic, quin iuſtitui rurſus poſſint, præcepta vero Chriſti, vt Auguſtinus Fauſtum docuit, non erant antiquis contraria. Lex enim verbi, gratia, libelli repudij, non præcipiebat vxorem repudiare. Tunc enim contraria eſſet ei repudiandi prohibitio, ſed id permittebat, docens tamen, vt non facile dimitteretur vxores. Cui quodammodo concinuit lex Chriſti, docens, vt non dimitterentur niſi fornicationis cauſſa. Correxit

tamen antiquam legem vt non dimitteren tur niſi quo ad torum. Pari modo dicendũ de prohibitione iuramenti, & de mitigatio ne legis talionis, aliqua.n. duro illi populo, & peruicaci indulgenda erant quę Euange licis non deceba permitti. Ad tertium de-

Ad tertiũ arg. nique reſpondetur, quòd omnia quę in nouo teſtamento proponuntur explicite crededa, implicita latitabant in veteri, immo & omnia quę pręcipiuntur agenda, quam vis excelſiora videantur, quam quæ illic palam extant, quantum ad ſubſtantiã, illic omnia pene recondebantur. Sed quia non ab omnibus erant percepta, luculentius, ſint ac locupletius per Chriſtum expoſita.

ARTICVLVS II.

Vtrum lex noua grauior ſit quam antiqua.

Arg. 1. POſtremo comparanda eſt lex noſtra adueterem in grauitate, & arguitur, quòd ſit grauior, tum quòd non ſolum externos actus, verum & internos prohibet, in quibus comprimẽdis angor & labor eſt, tum etiam quod illa accedentibus ad Deũ proſperitatem temporalem policebatur noſtra vero tribulationes, ſecundum illud 2. ad Cori. 6. Exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei miniſtros in multa patientia, in tribulationibus in neceſſitatibus & anguſtijs. In contrarium autem eſt teſtimoniũ Chriſti Matt 6. Venite ad me omnes, qui laboratis & oneratis eſtis, nempe ſecundũ

Hilari⁹ Diſtinc. expoſitionem Hilarij, oneribus legis quorum meminit Petr. Act. 15. Vnde & ſubdit. Iugum meum ſuaue, & onus meum leue.

Prima conclu. Ad quæſtionem ſuppoſita diſtinctione duabus concluſionibus reſpondetur. In lege enim duplicem eſt conſiderare difficultatem, & laborem ſcilicet tam ex parte obiecti, quam ex parte modi agendi. Sit ergo

Secũda conclu. prior concluſio difficultas ex partes obiecti perpendatur, multo erat grauior antiqua lex quam noua, nempe quæ non ſolum Decalogum, verum & numeroſiſſimã importabilemque, vt ait Petrus ceremoniarum iudiciorumque ſarcinam humeris illius populi imponebat. Sic enim congruens erat

Probõ conclu. indomitam, illam gentem, & ad nouitates procliuem exercere, ne otium eis malorũ occaſionem offerret. Cum tamen noſtra præter ipſiſſimam naturę legem non niſi ſacramenta, eademque in bonum noſtrũ imperauerit. Poſterior concluſio. Si difficultatem ex modo agendi exiſtimes, & illa que Chriſtus expreſſit, animaduertas grauior eſt quodam modo noſtra illis tamẽ pręcisè qui non ſunt virtutum habitibus imbuti. Expreſſit enim nobis vt animi etiã motus componeremus, quos vt 5. Ethic. auctor eſt Ariſt. reprimere carentibus habitu, quam difficillimum eſt. Ait. n. operari iuſta facile eſſe, ſed tamen operari iuſte, hoc eſt, animi promptitudine, & alacritate per quam difficile, quouſque per ingenitos habitus virtutes dulceſcant. Vnde ſuper illud Matt. 5. de minimis mandatis ait Chryſ. Mandata Moyſi in actu facilia ſunt vt, Non occides, Non adulterabis, mandata vero Chriſti ſ. Non iraſcetis, Non concupiſces, in actu difficilia ſunt. At vero Augu. ſuper illud 1. Io. 5. mandata eius grauia non ſunt. Grauia inquit, non ſunt amanti, ſed non amanti ſunt grauia. Circa priorem concluſionẽ hoc nõ eſt, quin admoneamus diſſimulandum, quod etſi in Euangelio facultatẽ Chriſtus eccleſiæ reliquerit ſuper addendi ſanctiones nouas, eadem tamen facultate Antiſtites quã tẽperatiſſime, & moderatiſſime vti debent, ne Magiſtri iugum, quod leue ſuaueque ipſe eſſe voluit, moleſtum atque acerbum reddant. Quare primum omnium in hiſce legibus condendis id debet ſanctiſſimum eis eſſe perſpectum, vt nulla cõdatur lex niſi quã ad tutiorem cuſtodiam Euangelij duxerint neceſſariam. Et enim Euangelium murus Syon, quem eccleſia circundare debet antemurali. Mox cauendum eſt, ne legum multitudo ipſas vilipendio exponat, atq. adeo cauſſa ſit, vt non opere expleantur, ſed pretio redimantur, ac ſubinde diruto antemurali concutiatur murus. Vnde Auguſt. ad inquiſitiones Ianuarij de eiuſmodi legum multiplicationibus. Ipſam, inquit, religionem noſtram, quam in manifeſtiſſimis & pauciſſimis celebrationum ſacramẽtis Dei voluit miſericordia eſſe liberam, ſeruilibus premunt oneribus, adeo vt tolerabilior ſit conditio Iudęorum, qui legalibus, ſacramẽtis, non humanis prǽſumptionibus, ſubijciuntur. Circa poſteriorem vero concluſionem, & hic quoque notato, quod nõ aſtruximus etiam quantũ ad modum operãdi grauiorem ſimpliciter eſſe legem noſtram, ſed quo ad expreſſionem, quam antiquam, tũ

Right-margin notes: Ariſto. — Chryſ. — Augu. — Pulchra admonitio ... ribus. — Chriſtiani popu li vilipendi. — Augu. — Illuſtra ... concluſio.

quod etiã illa ſanè intellecta internos quoque animos compeſcebat. Dum enim homicidium prohibebat & adulterium, affectiones quoq. eorum admonebat ex animo conuulſas irritum, maxime quod qui incõpoſitos corruptosq. patiẽ animi motus, multo difficillime poteſt a prauis operibus abſtinere. Vnde licet rigida videatur prohibitio interni motus, ſuauior tamen eſt ad cauẽdum opus. In ſumma, vide quam fuerit

Lex Xp̄i leuis ac dulcis.

lex Chriſti leuis ac dulcis. Tria tantum continet mortalia. ſ. præcepta, ſacramẽta, & cõſilia. Et mortalia quidẽ idcirco iuſſit, quod cum ſint de iure naturæ, nequiuit nõ iubere, ſacramẽta vero, licet ſuperaddita videãtur, in hoc tamen præcepta nobis ſunt, vt per gratiam quam conferunt, opitulentur nobis ad implẽdum legem, quã porro per nos implere nõ ſufficimus. Quare & in hoc lex noſtra leuior eſt, quam vetus, quandoquidem ad eleuandum legis onus, ſacramẽta nobis adhibuit, quę illis erant onera Sed conſilia ſic nos Chriſtus docuit, ſaluberrima nobis eſſe, vt tamen noluerit præcepti neceſſitatem habere.

Ad arg. factum.

Ad argumentum igitur in contrarium reſpondetur, quod aduerſitates & angores quos lex noua diligentib. Deum offert, ex ſpe regni iam nobis patentis, & filiali amore dulceſcunt. Eſt igitur operæpretium in calce quæſtionis pn̄tis, quæ de differentijs

Epilog° diſcrepatiarũ legis veteris ac nouæ.

inter legẽ veterem & nouam inſtructa eſt, omnium pro noſtra facultate epilogũ colligere, quæ ſunt numero duodecim. Prima ſumitur a dignitate legiſlatoris miniſtrisq. legis, vetus enim per Moyſen data eſt, noua vero per Deum ipſum hominem factũ lata & inuulgata. Quare illa dicitũ lex Moyſi, hæc uero Chriſti.

Prima dr̄ia. Secũda.

Secunda attenditur ratione ſubiecti. Illa nanq, vt proximè dicebamus, extra hominem in tabulis ſcripta eſt hæc uero intus in anima. Quapropter illa dicitur corporalis & ſcripta, hæc vero ſpiritualis atq. indita.

Tertia.

Tertia conſideratur ratione temporis. Illa quippe temporalis erat, i. per tempus duratura, noſtra uero uſque ad finem mundi. Quocirca illa dicitur temporalis, noſtra uero perpetua.

Quarta.

Quarta ratione uniuerſalitatis. Illa ſiquidem uni peculiari populo data erat, noſtra uero uniuerſo mundo. Quamobrem illa dici poteſt particularis, noſtra uero vniuerſalis.

Quinta.

Quinta differentia patet rõne figuræ. Quãdoquidem illa, vmbra erat & figura noſtrę, noſtra uero illius veritas, qua de cauſſa illa umbratilis erat, noſtra vero patens.

Sexta.

Sexta ratione ſignificationis, nam etſi eadem fides eſſet illis nobisq. neceſſaria ad ſalutem tamen, quæ illi implicite credebant futura, nos geſta iam explicite confitemur.

Septima

Septimũ vtiq. diſcrimen idemq. potiſſimũ ex parte perfectionis atq. affectus expenditur. Nam etſi neq. noſtra neq. antiquorũ opera ſine gratia iuſtificent, tamen quia paſſio illis non erat exhibita, neq. ſua ſacra gratiam, vti noſtra, conferebant, lex Euangelica iuſtificat, quod illa de ſe præſtare non poterat. Quapropter illa dicitur lex operum, noſtra vero lex fidei, & gratiæ.

Octaua.

Vnde octaua differentia ſumit ex natura præceptorum. Illa quippe grauior erat, noſtra vero leuior ac ſuauior.

Nona.

Nona differentia: Lex noſtra explicatoria atq. ideo ampliora continent præcepta quam illa, vt puta, quæ actus interiores expreſſius prohibet.

Decima

Ac decima, quod conſiliorum perfectionem illi ſuperaddit.

Vndecima.

Vndecima, quod illa temporalia promittebat & comminabatur, quare dicitur: Lex timoris & ſeruorum noſtra vero ſempiternam hæreditatem nobis pollicetur, Quare dicitur lex filiorum ac libertatis.

Duodecima.

Sed duodecima ſupremaq. differentia eſt, quod illa cęli portas non aperiebat, noſtra vero id nobis pręſtat. Quocirca illa lex temporalium regnorum dicebatur, quæ Deus promiſit contulitq. illi populo, noſtra vero lex regni cœlorum.

QVÆSTIO IX.

DE HIS QVÆ IN LEGE NOua continentur.

S. Tho. 1. 2. quæſt. 108.

ARTICVLVS I.

Vtrum lex noua actus exteriores ſufficienti ordine inſtituerit.

POſtrema queſtio de lege noua, atque adeo de tota legum materia mouetur de his, quę eadem Euangelica lege conſtituta ſunt quorum ſunt tria genera, nempe pręcepta, ſacramenta, & cõſilia, quibus in-

Primũ argu. a p̄te negatiua.